

РЕШЕНИЕ

№ 8147

гр. София, 22.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42
състав**, в публично заседание на 14.09.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

като разгледа дело номер **5639** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр.с чл.285, ал.1 във вр.с чл.284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Образувано е по искова молба, озаглавена "жалба", подадена от Б. И. Д., лишен от свобода в Затвора-гр.С., ЕГН: [ЕГН], срещу ГД "Изпълнение на наказанията" в Министерството на правосъдието, с претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 лв., вследствие на незаконосъобразни действия на служители на ответника, изразяващи се в неосигуряване възможност на ищеца да се срещне с адвокат на 01.06.2021 г. в Затвора-гр.С., като вместо това ищецът бил заведен от надзирателите на затвора за среща със следователи от 02-РУП. В исковата молба, уточнена с молби от 01.10.2021 г. и от 12.04.2022 г., се посочва, че на ищеца не е позволено адвокатско свиждане на 01.06.2021 г., като вместо това бил отведен, противно на волята му, на разпит със служители на 02 РУП-СДВР. Ищецът твърди, че неосигуряването на възможност за провеждане на свиждане с адвокат предизвикало у него чувство на унижение, човешкото му достойнство било накърнено, поради потъпкване на основно негово човешко право. Сочи, че страда от психическо заболяване, което се влошило от така наложения му психически тормоз. В молбата от 01.10.2021 г. изтъква, че възпрепятстването на срещата с неговия адвокат е причина за провал на редица планирани правни действия, което го е притеснило и е проектирало у него чувство на притеснение и страх. В с.з. ищецът чрез назначения му служебен процесуален представител адв.Г. моли Съда да уважи изцяло исковата му

претенция ведно със законната лихва от датата на деликта до датата на окончателното изплащане. Подробни съображения за основателността на иска излага в писмени бележки. Претендира разноски.

Ищецът – лично, заявява, че не му е била осигурена среща с адвокат, което по категоричен начин е нарушило правата му. Споделя, че има здравословни проблеми, но не му се обръща внимание, което бездействие на ГДИН влошило състоянието му. Моли да му бъде присъдено обезщетение за претърпените вреди поне наполовина от претендирания размер.

Ответникът – ГД "Изпълнение на наказанията" чрез юк.М. моли Съда да отхвърли предявения иск като неоснователен и недоказан. Обръща внимание, че от разпита на св.Ю. е станало ясно, че същият чакал по-малко от един час и половина, като е свидетелят е уточнил, че е имал по-важен ангажимент на процесната дата и е бързал. Подробни аргументи за неоснователността на иска представя в писмени бележки. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност на предявения иск.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Б. И. Д. изтърпява наказание "лишаване от свобода" за срок от 30 години на територията на Затвора-гр.С., 4-та група, за престъпление по чл.116, ал.1 НК.

В докладна записка от 11.10.2021 г., изготвена от НСНОД гл. инспектор Г. Х. /л.30/, е посочено, че на 01.06.2021 г., на пост № 21 (пропуски) е издаден пропуск № 5 на името на адв.И. В. Ю. от САК. Посочено е, че в пропуска били заявени двама лишени от свобода, а именно: С. А. Д. – изтърпяващ наказание „доживотен затвор“ в зоната с повишена сигурност I-ва група, и Б. И. Д., изтърпяващ наказание "Лишаване от свобода" за срок от 30 години в Медико социален център в СБАЛЛС. Посочено е също, че поради изискванията, легализирани в чл.213 и чл.214, касаещи изолация на осъдените на доживотен затвор, л.св. Б. Д. се наложило да изчака приключване на срещата между адв. Ю. и л.св. С. А., която била проведена във времето от 10:00 ч до 10:15 ч. Сочил се, че видно от книгата за посещения, адв.Ю. е напуснал територията на затвора в 10:20 ч. На следващо място се сочи, че на 01.06.2021 г. са регистрирани посещения на РП Е. С. и експерт Н. Н., като видно от справка в книгата за посетители, служители от 02 РУ-СДВР не са регистрирани.

В докладна записка от Д. К. – ИСДВР на 3-та, 4-та и 9-та групи /Отделение по чл.60 от ЗИНЗС - л.31/, е посочено, че на 14.10.2021 г. и на 15.10.2021 г. са проведени разговори с л.св. Б. Д. по повод на подадената от него жалба, в които се установило, че адв.Ю. е влязъл в затвора в 10:00 ч и е напуснал пределите му в 10:20 ч, като за времето от 10:00 ч и 10:15 ч е осъществил адвокатско свиждане с л.св. С. А. Д.. Посочено е също, че след проведените разговори с Б. Д. се установило, че жалбата е подадена под давлением на адв.Ю., който, изкривявайки действителността, заблудил клиента си, като заявил, че го е чакал час и половина.

Видно от представения по делото Пропуск № 5 /л.32/, И. В. Ю. е посетил Затвора-гр.С. на 01.06.2021 г. за адвокатско свиждане с л.св. С. А. Д. – I група и л.св. Б. И. Д. – болница.

От приложеното копие от книга за движение на лишените от свобода за адвокатско свиждане, започната на 08.04.2021 г. /л.33/ е видно, че на 01.06.2021 г., е проведено свиждане с л.св. С. А. Д. от 10:00 ч до 10:15 ч.

От приложеното копие на книга за посетители, започната на 23.03.2021 г. и

приключена на 03.06.2021 г. /л.38/, под №6 е записан адв.И. Ю., който е следвало да проведе адвокатско свиждане с л.св. С. Д. и Б. Д.. Видно от направените отбелязвания в книгата, адв.Ю. е с регистриран час на влизане в Затвора-гр.С. -10:00 ч и час на напускане - 10:20 ч.

В докладна записка вх.№ 4380/28.04.2022 г. от гл. инспектор Г. Х. – НС Н. в Затвора-гр.С., I категория при ГНИН /л.73/ е посочено, че съгласно т.20 от Раздел I-ви от Инструкция на пост №2 в Затвора-гр.С., постовият е длъжен да записва в определената за това книга всички влизащи и излизащи служители на МВР, адвокати, защитници, граждани, нотариуси и др., както и имената на лишените от свобода и служителите, които посещават.

От представената по делото Инструкция на пост №2 /КПП/ и произтичащите задължения на постовия надзирател, рег.№ 3004, ек. Едно, [населено място], 21.03.2022 г. /л.74/, е видно, че съгласно т.20 от същата, постовият е длъжен да записва в определената за това книга всички влизащи и излизащи служители на МВР, адвокати, защитници, граждани, нотариуси и др., както и имената на лишените от свобода и служителите, които посещават.

По делото е изслушана и приета съдебно-психиатрична експертиза, която Съдът кредитира като обективно и компетентно изготвена, даваща отговор на поставените въпроси. След запознаване с медицинската документация на л.св. Б. Д. вещото лице достига до заключение, че разстройствата при Д. могат да бъдат обобщени в две групи: 1) оплаквания от определени болестни отклонения и 2) изисквания за промяна на отношението към него и обслужването му при изтърпяване на наказанието. По поставената диагноза от психиатър F45.1. в амбулаторен лист от 08.07.2021 г., вещото лице, в експертното си обсъждане е посочило, че се касае за „Недиференцирано соматоформно разстройство, което се характеризира с упорити оплаквания от телесни симптоми, придружени от непрестанно настояване за медицински изследвания, въпреки повтарящите се негативни резултати и уверения от страна на лекарите, че симптомите не са телесно обусловени. По отношение на останалата медицинска документация, касаеща състояния на л.св. след процесния период, вещото лице сочи, че същата съдържа информация за прояви на тревожност, напрежение, хипохондрични опасения и изисквания относно условията, в които пребивава. По втория въпрос, касаещ наличие на промени в здравословното състояние на ищеца, вследствие на незаконосъобразните действия и бездействия на ответника на 01.06.2021 г., вещото лице сочи, че съпоставянето на датите и събитията, които са повод за исковата молба и сведенията за медицинското му обслужване, първото от които е повече от месец след датата 01.06.2021 г., а именно на 08.07.2021 г., сочат хронология, която може да допусне неблагоприятно влияние на тези събития върху здравословното му състояние. Независимо от това сочи, че основните зависимости, произтичащи от поставените диагнози, остават в интерференцията между събития и личност и дори превалиране на участието на личността. Вещото лице уточнява, че по делото няма сведения или документи за здравословното състояние на л.св. при постъпването му в системата за изтърпяване на наказания и за времето преди подаването на процесния иск, за да бъдат направени категорични заключения.

По делото са изслушани показанията на следните свидетели:

Св.Ю. заявява, че по професия е адвокат и познава ищеца, тъй като го е представлявал по много дела. На процесната дата трябвало да отиде сутринта до затвора, за да говорят за дела. Споделя, че в затвора пристигнал към 9:30 ч или 10 без нещо, не

помни точния час. Разяснява подробно каква е процедурата за пропуск. Свидетелят си спомня, че когато е влязъл в помещението за свиждане, там бил доведен само С. Д.. С него провел разговор за кратък период от време. Твърди, че след като приключил разговора с Д., попитал къде е Б. Д., на което служителите на ГДИН му отговорили, че ще го доведат. Споделя, че към онзи момент разполагал с малко време. Твърди, че са минали 40 минути и си е тръгнал, защото не можел да чака повече. Споделя, че след като си тръгнал, Б. му се обадил и разбрал, че последният е много разочарован, защото счел, че го саботират. Свидетелят не си спомня номера на делото, което е следвало да обсъдят, но помни, че било разпределено на 65-ти състав на АССГ. Твърди, че е запознат със здравословното състояние на ищеца, като по негова преценка същият има тежки психически заболявания, с които свидетелят се съобразява. Сочи също, че ищецът има нужда от професионална помощ, която не му се осигурява.

Св.Н. посочва, че на 01.06.2021 г. Б. Д. бил афектиран заради неосъщественото свиждане. Споделил й, че говорел с адв.Ю. по телефона, който го информирал, че го е чакал много. Твърди, че казаното от Б. е описано в докладна записка. Сочи, че ищецът е споделил, че е бил изведен за свиждане, което не било осъществено. Общувала е с ищеца като инспектор. Разяснява, че Д. е бил настанен в отдел за лица, страдащи от зависимости или имащи висока степен на обществена опасност. Същият е имал пререкания в групата.

По делото са представени и приети следните писмени доказателства: схема на пост № 2, налична медицинска документация и Формуляр за досие на Б. И. Д.; Заявление от Б. И. Д. до Медицински център към Затвора- [населено място]; Медицинска справка за Б. И. Д. /л.74, л.97, л.108, л.131, л.183/.

При така установената фактическа обстановка Съдът достигна до следните правни изводи:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че на 01.06.2021 г., по време на изтърпяване наказание "Лишаване от свобода" в Затвора-гр.С., е претърпял неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно действие на длъжностни лица от администрацията на ГДИН, което е юридическо лице към Министерство на правосъдието, с териториални структури, включващи затворите - чл.12, ал.3 ЗИНЗС.

Искът е предявен срещу надлежен ответник по чл. 205 АПК вр.с чл.285, ал.1 ЗИНЗС – ГД "Изпълнение на наказанията" – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите.

Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл.284, ал.1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3 от закона. Разпоредбата на чл.3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материалноправни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл.3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по

силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 ЗИНЗС.

В чл.3, ал.1 ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Изброяването е неизчерпателно.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл.284, ал.1 ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният неин характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване за претърпени от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се в чувство на унижение и накърняване на човешкото му достойнство, поради потъпкване на основно негово човешко право, а именно да бъде осъществено свиждане с неговия адвокат - форми на нарушение на чл.3 ЗИНЗС във вр.с чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

В чл.3 КЗПЧОС е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с нормата на чл.3, ал.1 ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл.2, т.3 ЗИНЗС). „Нечовешкото“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Ищецът обосновава исквата си претенция с твърдения за нарушено негово основно право да осъществи свиждане с адвоката си на 01.06.2021 г. В исквата молба излага твърдения, че вместо да бъде заведен в помещението за свиждане, бил отведен за разпит със служители от 02 РУП- СДВР.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства не се установи по категоричен начин, че на процесната дата служителите на ответника са възпрепятствали осъществяване на планираното адвокатско свиждане, нито се устави,

че на тази дата в Затвора-гр.С. са били допуснати служители на 02 РУП-СДВР.

От представения по делото Пропуск № 5 /л.32/ е видно, че адв.Ю. е посетил Затвора-гр.С. на 01.06.2021 г. за адвокатско свиждане с л.св. С. А. Д. – I група и л.св. Б. И. Д. – болница.

От докладната записка от 11.10.2021 г. на гл.инспектор Г. Х. /л.30/, се установява, че поради изискванията, касаещи изолация на осъдените на доживотен затвор, л.св. Б. Д. се наложило да изчака приключване на срещата между адв. Ю. и л.св. С. А., която била проведена във времето от 10:00 ч до 10:15 ч. Времевият период, в който е било осъществено свиждането на адв. Ю. с лишения от свобода с наложено наказание „доживотен затвор“ – С. Д., се потвърждава и от книгата за движение на лишените от свобода за адвокатско свиждане, видно от която на 01.06.2021 г. е проведено свиждане с л.св. С. А. Д. от 10:00 ч до 10:15 ч.

От показанията на св.Ю. се установи, че след като приключил разговора със С. Д., попитал къде е Б. Д., на което служителите на ГДИН му отговорили, че ще го доведат. Споделя, че към онзи момент разполагал с малко време, изчакал, но след това си тръгнал.

В книгата за посетители, започната на 23.03.2021 г. и приключена на 03.06.2021 г. е записан адв.И. Ю.. Видно от направените отбелязвания в книгата, адв. Ю. е с регистриран час на влизане в Затвора-гр.С. 10:00 ч и час на напускане - 10:20 ч, т.е. противно на твърденията в исковата молба и тези на св.Ю., след приключване на свиждането с л.св. С. Д. в 10:15 ч, адвокатът е изчакал не повече от 5 минути, което е крайно недостатъчно, за да успеят служителите на ГДИН да доведат ищеца Д. в помещението за свиждане. Извеждането на ищеца от болничното заведение към помещението за свиждане се потвърждава и от показанията на св.Н., според които на 01.06.2021 г. ищецът е споделил, че е бил изведен за свиждане, което не е било осъществено.

Видно от представената по делото Инstrukция на пост КПП и произтичащите задължения на постовия надзирател, постовият е длъжен да записва в определената за това книга всички влизачи и излизачи служители на МВР, адвокати, защитници, граждани, нотариуси и др., както и имената на лишените от свобода и служителите, които посещават. В приложеното по делото копие на книга за посетители няма отбелязване за пропуск на служители на 02 РУП-СДВР, поради което твърдението, че служители на ответника са завели ищеца на разпит със служители на 02 РУП-СДВР, вместо в помещението за свиждане остава недоказано.

На следващо място от приетата по делото медицинска документация и от изготвената съдебно-психиатрична експертиза, не се установи по безспорен начин, че психическото здраве на ищеца се е влошило в резултата на пропуснатото свиждане. В показанията си св. Ю. твърди, че е запознат със здравословното състояние на ищеца, същият имал тежки психически заболявания. В експертното обсъждане по допуснатата СПЕ е посочено, че разстройствата при л.св. Б. Д. могат да бъдат обобщени в две групи: 1) оплаквания от определени болестни отклонения и 2) изисквания за промяна на отношението към него и обслужването му при изтъпяване на наказанието. По отношение на поставената диагноза от психиатър F45.1. в амбулаторен лист от 08.07.2021 г., вещото лице е посочило, че се касае за "Недиференцирано соматоформно разстройство, което се характеризира с упорити оплаквания от телесни симптоми, придружени от непрестанно настояване за медицински изследвания, въпреки повтарящите се негативни резултати и уверения от страна на лекарите, че симптомите не са телесно обусловени. Заключениеето на приетата експертиза сочи, че при съпоставянето на датите и събитията, които са повод за исковата молба и сведенията за медицинското обслужване на ищеца, първото от които е повече от месец след датата 01.06.2021 г., а именно на 08.07.2021 г., сочат хронология, която може да допусне неблагоприятно влияние на тези събития върху здравословното му състояние, но Съдът намира, че такива не се установяват от събраните по делото доказателства. Вещото лице уточнява, че по делото няма сведения или документи за здравословното състояние на л. св. при постъпването му в системата за изтъпяване на наказания и за времето преди подаването на процесния иск, за да бъдат направени категорични заключения.

Съдът допуска, че неосъщественото свиждане на ищеца с адв.Ю. е довело до твърдяното в исковата молба чувство на унижение и накърнено човешкото достойнство, но видно от приетите по делото писмени и устни доказателства, неосъщественото свиждане не е вследствие на неправомерни действия или бездействия на служители на ответника, с които същите да са лишили ищеца от негово основно човешко право. Не се доказаха и твърденията за настъпили вследствие на случая вреди за психическото здраве на ищеца. Видно е от приложената медицинската документация и заключението на вещото лице, че л.св. Д. страда от психически разстройства, които описват симптоматика, различна от тази, която би

била налице при епизоди на тревожност, вследствие от нарушени права от типа на твърдените в исковата молба. Не се доказва, че на 01.06.2021 г., ищецът е бил отведен на разпит със служители на ОЗ РУП-СДВР. Следователно недоказано е твърдението за допуснато от ответника нарушение на чл.3 ЗИНЗС, изразяващо се в неправомерно действие при изпълнение на задължението си да осъществи провеждане на свиждане между ищеца и неговия адвокат. Действително, съгласно чл.284, ал.5 ЗИНЗС настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното, но единствено при наличието на нарушение на някоя от посочените в чл.3 ЗИНЗС хипотези, каквото в случая не бе установено въз основа на приетите по делото писмени и гласни доказателства.

Ето защо следва да се приеме, че в случая не е установено твърдяното незаконосъобразно действие или бездействие на ответника, поради което и искът за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 лв., поради бездействие на служители на ответника при изпълнение на задължението им да осъществят свиждане между ищеца и неговия адвокат на 01.06.2021 г., следва да се отхвърли като неоснователен.

Съгласно чл.286, ал.2 ЗИНЗС когато искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Анализът на цитираната норма налага извод, че в производството по чл.284 и сл. ЗИНЗС, в хипотезата на изцяло отхвърлен иск, ищецът дължи разноските, свързани с производството - за държавни такси, експертизи и т.н., но не и за адвокатски и юрисконсултски възнаграждения. Ето защо искането на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно.

Предвид изхода на спора на основание чл.78, ал.7, изр.второ от ГПК, ищецът следва да бъде осъден да заплати разноските по допуснатата съдебно-психиатрична експертиза в размер на 585 лв.

Така мотивиран, Административен съд-София град,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от Б. И. Д., лишен от свобода в Затвора-гр.С., ЕГН: [ЕГН], срещу ГД "Изпълнение на наказанията" в Министерството на правосъдието по реда на чл.284 ЗИНЗС, с претенция за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5000 лв., вследствие на незаконосъобразни действия на служители на ответника, изразяващи се в неосигуряване възможност на ищеца да се срещне с адвокат на 01.06.2021 г. в Затвора-гр.С..

ОСЪЖДА Б. И. Д., лишен от свобода в Затвора-гр.С., ЕГН: [ЕГН], да заплати на АССГ сумата в размер на 585 лв. (петстотин осемдесет и пет лема), представляваща разноски за допуснатата съдебно-психиатрична експертиза.

Решението може да бъде обжалвано пред тричленен състав на Административен съд-С. град, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: